

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

tyv@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevaksi lainsäädännöksi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Yhteisjärjestö kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa.

Muutosturvarahan ja muutosturvakoulutuksen ehdot

Muutosturvarahan ja -koulutukseen on oikeus henkilöllä, jonka työsuhde on irtisanottu tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla. Jo maksettu muutosturvaraha voidaan lisäksi joutua perimään takaisin, jos palvelussuhde, josta irtisanomisen perusteella henkilölle on maksettu 9 luvussa tarkoitettu muutosturvaraha, ei päätykään tuotannollisella tai taloudellisella irtisanomisperusteella. Esityksestä jää hieman epäselväksi, että onko henkilö oikeutettu saamaan muutosturvarahaa, jos hän suostuu jatkamaan työsuhdetta irtisanovan työnantajan palveluksessa irtisanomisajan päätyttyä lyhyen aikaa, esim. kaksi viikkoa tuotannon uudelleenjärjestelyjen tai muun vastaavan syyn vuoksi? Katsotaanko tällaisessa tilanteessa, että työsuhde ei ole päättynyt tuotannollisella ja taloudellisella irtisanomisperusteella? Asiaa voisi olla hyvä täsmentää esityksessä. Tällaiseen ongelmaan törmättiin aiemmin korotetun ansio-osan kohdalla ja asia korjattiin lakimuutoksella vuoden 2014 alusta (HE 90/2013). Lakimuutoksessa korotusosan ehtoihin lisättiin, että ”Korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan myös työnhakijalle, joka on jäänyt työttömäksi määräaikaisesta työsuhteesta, jonka hän on aloittanut hänet irtisanoneen työnantajan palveluksessa välittömästi 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun työsuhteen päätyttyä.”

Yleisesti ottaen pidetään tärkeänä hakijoiden tiedottamista muutosturvaoikeuteen liittyen, jotta henkilö osaa ilmoittautua 60 päivän kuluessa irtisanomisesta työttömäksi työnhakijaksi. Käytännössä suurimmalla osalla ilmoittautuminen tulee tehdä jo irtisanomisajan aikana, mikä on uusi velvoite nykyisen viimeistään työttömyyden alkaessa tapahtuvan ilmoittautumisen sijaan. Muutosturvan viestintään tulee kiinnittää huomiota niin TE-hallinnossa kuin maksajien toimesta.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toteaa lisäksi, että on erittäin kannatettavaa, ettei muutosturvarahan maksaminen edellytä työttömäksi jäämistä. Näin kannustetaan työllistymään jo irtisanomisaikana.

Muutosturvarahan ja muutosturvakoulutuksen arvon määrittelystä

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö pitää hyvänä, että muutosturvarahan ja muutosturvakoulutuksen arvon määrittely voidaan tehdä tulorekisteritietojen perusteella.

Tämä sujuvoittaa ja nopeuttaa muutosturvan toimeenpanoa. Pidetään myös hyvänä, että irtisanovan työnantajan maksamat palkat huomioidaan maksuperusteisesti edeltävän 12 kalenterikuukauden ajanjaksolta.

Esityksen perusteella koulutuksen arvon määrittely on TE-hallinnon tehtävä, muutosturvarahan arvon määrittely työttömyyskassojen tai Kansaneläkelaitoksen ja tietyissä tapauksissa Työllisyysrahaston tehtävä. Saman tehtävän hoitaminen monessa eri paikassa voi olla etuuden saajan näkökulmasta vaikea ymmärtää. Toisaalta myös henkilö tai henkilön irtisanonut työnantaja voi joutua selvittämään samoja tietoja kahdelle eri taholle.

Lisäksi tehtävän jakautuminen monelle toimijalle aiheuttaa monimutkaisuutta myös mahdolliseen muutoksenhakuprosessiin. Henkilö voi joutua valittamaan samoista asioista kahden eri toimijan tekemiin päätöksiin. Eli jos etuuden saaja haluaa riitauttaa arvon määrittelyn, tulee TE-hallinnon tekemän koulutusta koskevan päätöksen ja työttömyyskassan tai Kelan tekemän muutosturvarahaa koskevasta päätöksestä valittaa erikseen, vaikkakin samoin perustein. Päätöksen saanut henkilö ei välttämättä aina ymmärrä, että hänen tulisi valittaa molemmista päätöksistä erikseen.

Kun samaa tehtäväkokonaisuutta hoidetaan usean eri toimeenpanijan toimesta, korostuu asiakkaan neuvonnan tärkeys kokonaisprosessin näkökulmasta sekä TE-hallinnossa, Kelassa, kassoissa ja toisaalta myös Työllisyysrahastossa.

Lausunnon lopuksi todetaan, että esitys on toimeenpantavissa.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Aki Villman
toiminnanjohtaja
0503567990
aki.villman@tyj.fi